

Kodu ve Adı:	İDE3103 Edebi Çeviriye Giriş											
Birimi:	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı											
Ayrıntısı:	Dönemi:	2025-2026 GÜZ	Statüsü:	Zorunlu	Sınıfı:	3	Kredisi:	3	AKTS:	4	Dili:	İngilizce

DERS SORUMLUSU	
Unvanı, Adı ve Soyadı:	Doç. Dr. Naciye SAĞLAM
Telefon:	04242370000/3816
E-posta:	ntasdelen@firat.edu.tr
Sosyal Hesap:	
Öğrenci Günü ve Saati:	Randevu yoluyla görüşme

DERS YARDIMCISI	
Unvanı, Adı ve Soyadı:	
Telefon:	
E-posta:	
Sosyal Hesap:	
Öğrenci Günü ve Saati:	

Ders Haftalık Programı:	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
		10.15-12.15				

İşleniş Yeri:	YY: X	UE:
---------------	-------	-----

Amacı:	Bu dersin amacı, öğrencilerin edebi çeviri alanına ilişkin temel kuramsal ve uygulamalı beceriler kazanmalarını sağlamaktır. Ders kapsamında öğrencilerin edebi metinlerde anlatı, üslup, biçim, kültürel kodlar ve ideolojik unsurları çeviri süreci içinde değerlendirmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca ders, yapay zekâ destekli çeviri uygulamaları ile insan çevirisi arasındaki ilişkiyi ele alarak öğrencilerin teknolojinin edebi çevirideki imkân ve sınırlarını eleştirel biçimde analiz etmelerini amaçlamaktadır. Edebi çeviri; yeniden yazım, adaptasyon, göstergelerarası çeviri, multimodal aktarım ve okur odaklı yeniden yaratım bağlamlarında incelenmektedir.
--------	--

Materyali:	Hafta hafta derste kullanılacak metinler ve ek kaynaklar öğretim elemanı tarafından paylaşılır.
------------	---

Öğrenci Sorumluluğu:	Öğrenciler derse düzenli olarak katılmak, haftalık okuma ve çeviri uygulamalarını zamanında yapmak, sınıf içi tartışma, karşılaştırmalı çeviri atölyeleri ve küçük grup çalışmalarına aktif biçimde katılmakla sorumludur. Öğrencilerden edebi metinlerde üslup, anlam, kültürel bağlam, ideolojik konumlanma ve hedef okur beklentilerini dikkate alarak çeviri kararlarını gerekçelendirmeleri beklenmektedir. Yapay zekâ destekli çeviri araçlarının kullanıldığı etkinliklerde öğrenciler bu araçların çıktılarını insan çevirisiyle karşılaştırmalı ve eleştirel biçimde değerlendirmelidir.
----------------------	---

Önkoşullar, Eşkoşullar:	Bu ders kapsamında herhangi bir önkoşul bulunmamaktadır.
-------------------------	--

Haftalık Ders Planı (Konular)	Hafta	Konu	Yöntem		
	1	Dersin amacı, kapsamı, değerlendirme ölçütleri, kaynakların tanıtımı	YY		
	2	Edebi çeviri nedir? Edebi çevirinin kapsamı, temel sorunları ve dijital çağın gereklilikleri	YY		
	3	Edebi metinlerde anlatı, üslup ve biçim; dilsel kararların estetik boyut	YY		
	4	Yapay zekâ ile şiir çevirisi; ChatGPT ve diğer araçlarla deneysel yaklaşımlar	YY		
	5	İnsan-makine iş birliğiyle roman ve öykü çevirisi; karşılaştırmalı değerlendirmeler	YY		
	6	Tersine çeviri; anlam kayıpları, anlam kazanımları ve eleştirel tartışma	YY		
	7	Edebi çeviri ve cinsiyet; feminist ve postkolonyal perspektifler	YY		
	8	Çeviriye sosyolojik yaklaşımlar; çevirmen, kurum, bağlam ve kültürel konumlanma	YY		
	9	Genel Tekrar Ara Sınav	YY		
	10	Disiplinlerarasılık ve çeviri; edebi metinler aracılığıyla farklı alanlar arasında aktarım	YY		
	11	Göstergelerarası çeviri; edebi metnin farklı gösterge sistemlerine aktarımı	YY		
	12	Multimodal edebi çeviri; görsel ve işitsel medya ile çalışma	YY		
	13	Adaptasyon olarak edebi çeviri I; sayfadan sahneye aktarım	YY		
	14	Adaptasyon olarak edebi çeviri II; sayfadan ekrana aktarım	YY		
	15	Çeviride yerelleştirme; kültürel kodlar, okur beklentileri ve okur odaklı yeniden yaratım	YY		
	16	Genel değerlendirme; edebi çeviri stratejilerinin ve uygulamalarının karşılaştırılması	YY		
	17	Final Sınavı	YY		
Ölçme ve Değerlendirme	Metot		Sayı	Ağırlık	
	Ara Sınav	Vize	X	1	%40
		Derslere aktif Katılım/ödev teslimi			

	Genel Sınav	Final sunumu X	1	%60
Ders Kazanımları	1	Edebi çevirinin temel kavramlarını, sorunlarını ve uygulama alanlarını açıklayabilir.		
	2	Kuram ile uygulama arasında ilişki kurarak edebi çeviri süreçlerini değerlendirebilir.		
	3	Edebi metinlerde anlatı, üslup, biçim, kültürel kodlar ve ideolojik unsurları çeviri bağlamında analiz edebilir.		
	4	Farklı edebi metin türlerine uygun çeviri stratejilerini eleştirel biçimde değerlendirebilir.		
	5	Yapay zekâ destekli çeviri araçlarının edebi çevirideki imkânlarını ve sınırlılıklarını tartışabilir		
	6	Edebi çevirinin toplumsal, kültürel ve ideolojik işlevlerini açıklayabilir		
	7	Adaptasyon, yeniden yazım, altyazı, dublaj, göstergelerarası çeviri ve multimodal aktarım süreçlerini karşılaştırmalı biçimde analiz edebilir.		

● **Derse Özel Açıklamalar:** (Gerekli materyal, kitap vs) (Dersin alan öğretimini sağlamaya yönelik katkısı)

UE: Uzaktan Eğitim; **YY:** Yüz Yüze Eğitim

Dersin Amaçları Bu ders, İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin edebi çeviri alanına ilişkin kuramsal farkındalık ve uygulamalı çeviri becerisi kazanmalarını amaçlamaktadır. Ders kapsamında edebi çeviri, yalnızca kaynak dilden hedef dile yapılan dilsel aktarım olarak değil; üslup, anlatı, biçim, kültür, ideoloji, okur beklentisi ve teknolojik araçlarla ilişkili çok katmanlı bir yeniden üretim süreci olarak ele alınmaktadır. Öğrencilerin farklı edebi metinler üzerinde çeviri uygulamaları yapmaları, insan çevirisi ile yapay zekâ destekli çeviri çıktıları arasında karşılaştırmalı değerlendirme yapmaları ve kendi çeviri kararlarını gerekçelendirmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca ders, edebi çeviriyi adaptasyon, yeniden yazım, göstergelerarası çeviri ve multimodal aktarım bağlamlarında ele alarak öğrencilerin eleştirel ve disiplinlerarası bakış açısı geliştirmelerine katkı sağlar.

Ders İçeriği: Ders kapsamında edebi çevirinin temel kavramları, uygulama alanları ve güncel tartışmaları ele alınmaktadır. İlk haftalarda edebi çevirinin tanımı, kapsamı, anlatı, üslup, biçim ve estetik kararların çeviri sürecindeki rolü incelenmektedir. Ardından yapay zekâ ile şiir çevirisi, insan-makine işbirliğiyle kurmaca çevirisi ve tersine çeviri uygulamaları üzerinden anlam kayıpları ve kazanımları tartışılmaktadır. Dersin devamında edebi çeviri ve cinsiyet, feminist ve postkolonyal yaklaşımlar, sosyolojik çeviri yaklaşımları ve disiplinlerarasılık ele alınmaktadır. Sonraki haftalarda göstergelerarası çeviri, multimodal edebi çeviri, sayfadan sahneye ve ekrana adaptasyon, yerelleştirme, kültürel kodlar ve okur odaklı yeniden yaratım konuları incelenmektedir. Dönem sonunda öğrencilerin edebi çeviri stratejilerini kuramsal çerçevelerle ilişkilendirerek eleştirel biçimde değerlendirmeleri beklenmektedir.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Ders; yüz yüze anlatım, karşılaştırmalı çeviri atölyeleri, sınıf içi tartışmalar, küçük grup çalışmaları, metin analizi, yapay zekâ destekli çeviri çıktılarının değerlendirilmesi, insan çevirisi ile makine çevirisinin karşılaştırılması, örnek olay analizi, görsel-işitsel materyal kullanımı ve geri bildirim odaklı uygulama oturumları yoluyla yürütülmektedir. Her hafta öğrencilerin edebi metinler üzerinde uygulamalı çözümleme yapmaları ve çeviri kararlarını eleştirel biçimde tartışmaları beklenmektedir.

Dersin Öğrenim Çıktılarının Program Çıktıları ile Olan İlişkisi:

0: Desteklenmiyor

1: Kısmen Destekleniyor

2: Tamamen Destekleniyor

1. İngiliz Dili ve Edebiyatı alanında yeterli kuramsal ve uygulamalı bilgi birikimine sahip olur ve bu bilgileri alan çalışmalarında kullanabilir.	2. İngiliz Dili ve Edebiyatının tarihsel gelişim sürecini bilir; edebi ve kültürel metinleri tarihsel, toplumsal ve kültürel bağlamları içinde analiz edebilir.	3. İngiliz Dili ve Edebiyatı alanındaki güncel ders kitapları, akademik kaynaklar, uygulama araç-gereçleri ve dijital kaynaklardan yararlanarak ileri düzeyde bilgiye erişebilir, bu bilgiyi yorumlayabilir ve kullanabilir.	4. İngiliz, Amerikan ve Avrupa edebiyatı, kültürü ve tarihi hakkında bilgi sahibi olur; Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma gibi önemli dönemleri edebi ve düşünsel gelişmelerle ilişkilendirerek değerlendirebilir.	5. Edebi metinleri çözümleyebilir; edebi metinlere eleştirel yaklaşabilir ve farklı kuram, yöntem ve çağdaş analiz yaklaşımlarını metin yorumlamasında kullanabilir.	6. İngilizcenin ses bilimi, morfolojik, semantik ve etimolojik özelliklerini bilir; dilsel veriyi bilimsel yöntemlerle analiz edebilir ve yorumlayabilir.
2	2	2	1	2	1
7. İngilizce kelimeleri doğru telaffuz edebilir; İngilizce sözlü ve yazılı metinleri anlayabilir, yorumlayabilir ve karşılıklı metin tercümelerinde gerekli dilsel ve kültürel bilgi	8. İngilizceye ek olarak diğer Avrupa dillerinden birine ilişkin temel bilgiye sahip olur ve çok dilli/kültürlere karşı kaynaklardan yararlanabilir.	9. Tarih, edebiyat, sanat tarihi, hukuk, sosyoloji, felsefe ve diğer sosyal bilim alanlarından yararlanarak disiplinlerarası analiz yapabilir.	10. Alanına ilişkin problemleri saptayabilir, tanımlayabilir, yorumlayabilir ve uygun yöntemleri kullanarak çözüm önerileri geliştirebilir.	11. Alan çalışmaları kapsamında veri toplama, arşivleme, metin çözme, yorumlama, analiz etme ve raporlama süreçlerini bilimsel ve etik ilkelere uygun biçimde yürütebilir.	12. Alan uygulamaları için gerekli çağdaş araçları, bilişim teknolojilerini, dijital veri tabanlarını ve akademik araştırma kaynaklarını etkin biçimde kullanabilir.

birikimini kullanabilir.					
2	1	2	2	2	2
13.Bireysel olarak ve ekip çalışmalarında etkin biçimde görev alabilir; akademik ve profesyonel bağlamlarda Türkçe ve İngilizce sözlü-yazılı iletişim kurabilir.	14.Yaşam boyu öğrenme bilinci, mesleki etik ve sorumluluk anlayışıyla hareket eder; alan uygulamalarının toplumsal, kültürel, çevresel ve sürdürülebilirlik boyutlarına ilişkin farkındalık geliştirir. Yaşam boyu öğrenme bilinci, mesleki etik ve sorumluluk anlayışıyla hareket eder; alan uygulamalarının toplumsal, kültürel, çevresel ve sürdürülebilirlik boyutlarına ilişkin farkındalık geliştirir.				
2	2				
Hazırlayan Kişi(ler) ve Hazırlanma Tarihi	Doç. Dr. Naciye SAĞLAM				